

Trước khi đến Tel Aviv để đến Jerusalem, Tổng chủ The Jewish Federation xấp xỉ cho đoàn chúng tôi gặp bà Yael Shachar thuộc Trung Tâm Chống Khủng Bạo của Do Thái để biết thêm về những lo ngại khủng bố đang vây quanh Do Thái.

Bà Shachar là một chuyên viên thu thập, nghiên cứu hàng đầu về các tin tức khủng bố trong nhiều quốc gia Ả Rập cũng như chủ tịch bà đang làm việc. Một quan tâm hàng đầu của bà là nhóm al-Qaeda. Bà đã đi thuyết giảng, chia sẻ kinh nghiệm chống khủng bố tại nhiều quốc gia khác. Các quốc gia này đã phải gọi chuyên viên đến Do Thái để học hỏi về cách thức của bà cũng như có quan có trách nhiệm an ninh Do Thái.

Ngày chúng tôi đến Do Thái, một toán cảnh sát đặc biệt chống khủng bố của California đến có mặt tại Tel Aviv để nghe bà thuyết giảng về những lo ngại khủng bố Al Qaeda và học tập cách thức cách chống khủng bố của cơ quan an ninh Do Thái.

Các nhóm khủng bố gốc Hồi giáo thường hoạt động bí mật tại nhiều nơi có đông người theo đạo Hồi. Nhóm này đã tạo nên đáng sợ hiểm khích giữa xã hội Tây phương và người Hồi giáo, tạo ra một cuộc thánh chiến chống lại Do Thái và chống lại những người không tin theo đạo Tin Lành Tây Phương, nhất là Hoa Kỳ đã và đang dồn họ vào thế giới Hồi Giáo.

Do Thái là quc gia b nhóm khng b H i giáo quá khích nh m đ n t n công trong m i hoàn c nh cho phép. Nhóm al-Qaeda đã thành công khuy n đ nhiu ng i Á R p quá khích s n lòng ô m ch t n hy sinh t sát tr c đám đông, n i ch n có đông ng i ngo i qu c, đ gây ti ng vang và các nhân ng i c m t này đ c tr thành thánh t đ o, có đ i s ng v i nh c u trên thiên đàng H i giáo.

Theo i bà Shachar, hi n nay nhóm khng b al-Qaeda có ngu n tài tr đ i dào t nhiu quc gia H i giáo, quan tr ng nh t là Syria và Iran. Trong các cu c t n công vào Do Thái, t i Iraq vào quân đ i Hoa K hay nh ng n c tây ph ng, c quan đ u não al-Qaeda ch c n g i tín hi u ra cho nhánh khng b t i đ a ph ng bi t đ i đ i m c n đánh bom. Nhánh này s nghiên c u đ a đ i m, l p k ho ch khng b . N u k ho ch kh thi, h s mua ph ng ti n, tuy n m ng i t i đ a ph ng, hu n luy n nh ng ng i này th c hi n vi c khng b .

C quan đ u não al-Qaeda s cung c p tài chánh đ th c hi n khng b . Đ b o toàn bí m t, nhóm khng b đ a ph ng không bao gi bi t đ n t ch c bên trên ho c trung ng. Nên k ho ch b b i l , c quan an ninh c a nh ng quc gia b khng b cũng ch b t đ c nhóm khng b đ a ph ng, và không tìm ra ng n ngành c a t ch c.

T ch c al-Qaeda th ng dùng tín hi u, bí m t liên l c v i nhau qua h th ng email, blog internet. Nhân viên trong t ch c c a bà Shachar thông th o các ngôn ng Á R p, h có th là ng i đ a ph ng làm vi c m t cho Do Thái, theo dõi hàng ngày c ngàn “blog” dùng ngôn g Á R p trên m ng l i đ i n t , đ truy t m, phân tích nh ng tin t c trao đ i gi a các nhóm tr c thu c v i t ch c al-Qaeda. Ngoài ra, c quan tình báo Do Thái còn gài ng i vào t ch c khng b , h có th mua tin t c v nh ng k ho ch trong m t s thành viên al-Qaeda.

Cu c t n công 9/11 vào 2 tòa nhà tài chánh trên New York vào năm 2001, cũng nh v bom n ga xe l a t i th đô Madris, Tây Ban Nha vào năm 2006 đã đ c al-Qaeda s a so n qui mô t nhiu năm tr c. C quan ch ng khng b Do Thái đã báo đ ng hi m h a khng b cho chính quy n Hoa K và Tây Ban Nha. Tuy nhiên FBI và c quan an ninh Tây Ban Nha, không n m v ng tình hình, không theo dõi sát đ c nh ng ho t đ ng c a nh ng ng i H i giáo quá khích đã đ x y ra 2 bi n c này.

Sau bi n c , C Quan Ch ng Khng B Do Thái đã cung c p thêm nh ng tin t c v nh ng đ u m i liên quan đ n nh ng ng i có liên h đ n vi c khng b , nh v y chính quy n Madrid

và Hoa Kỳ đã nhanh chóng bắt đầu c nhng tay khng b thu c nhóm al-Qaeda ch ít lâu sau.

S sng còn và an toàn cho ng i dân Do Thái đ c đ a lên chính sách an ninh hàng đ u, bà Shachar thng thn cho bi t, đ i v i các thành ph n khng b nguy hi m cho n n an ninh c a Do Thái, chính quy n đ a phng đôi khi im lng th tiêu thay vì đ a h ra tòa xét x . Bà bi t r ng nói ra đ u này không thích hp (political incorrect) v i các qu c gia Tây phương, nh t là đ i v i Hoa Kỳ .

Tel Aviv đ n Jerusalem m t kho ng h n 1 gi lái xe, đ n đ ng dài h n 60 d m Anh, còn mang nhi u đ u v t chi n tranh đ i t năm lp qu c 1948 và tr n chi n 1973. Nhi u tr n t chi n đã x y ra quanh đ ng đ n Jerusalem, xe c b đ t cháy v n còn đ c gi i nh m t chng tích chi n tranh.

Ngày nay, Do Thái hoàn toàn ki m soát con đ ng huy t m ch gi a 2 thành ph Tel Aviv và Jerusalem. H đã trng hàng tri u cây xanh đ c đ ng, bi n m t vùng xa m c thành nhng cách r ng thông làm đ u m t du khách mu n thăm vi ng Jerusalem.

Jerusalem là th đô c a Do Thái, m t thành ph có đông dân nh t v i kho ng 800,000 dân. Ng i g c Do Thái chi m kho ng 66%, ph n còn i là nhng s c dân khác nh Palestine, nhi u s c dân trong kh i Á R p.

Sau cu c chi n 6 ngày năm 1967, Do Thái đã ch n Jerusalem là th đô và các c quan hành chính, chính tr có tr s đ t t i đây, nhng các tòa đ i s c a các qu c gia khác v n đ t t i Tel Aviv, th đô kinh t c a Do Thái, vì nhi u lý do. Th nh t, n u tòa đ i s đ n lên th đô Jerulalem là m t hình th c hp th c hóa s chi m đóng c a Do Thái trên đ t tr c đây thu c v Syria và Jordan, s làm m t lòng nhi u qu c gia trong kh i Á R p. Th hai v th chi n i c cũng nh tình hình chính tr trong vùng Jerusalem khá ph c t p, có nhi u tranh ch p ng m ng m gi a các nhng s c dân khác nhau s đ m đ n m t tình hình b t n chính tr trong t ng lai.

Ngoài vi c thiên đô v Jerusalem, Do Thái còn làm “áp l c” khi n ng i Palistine và Á R p ra kh i phía Đông Jerusalem và các vùng h chi m đóng, t o ra làm sóng di c i n lao, lánh n n qua 3 n c Á R p lân c n.

Đi n bi n hoà bình gi a Do Thái và ng i Palestine b t đ u t 1993 và còn ti p đi n cho đ n ngày nay. Làn sóng di c c a Dân Do Thái v n c v n ti p t c. C ng thêm nh ng ng i t n Palestine, H i giáo lánh l n chi n tranh nay cũng tr v gi i đ t West Bank và Gaza đ đ c phân đ nh cho h . N n m t đ dân c t i thành Jerusalem và các vùng ph c n th t đông đ o đã t o thành m t môi tr ng xã h i, kinh t , l n chính tr r t ph c t p.

S ph c t p xã h i này th hi n rõ ràng trong đ i s ng hàng ngày. Nh ng ng i g c Do Thái chính th ng (Orthodox và Ultra Orthodox) th ng t p trung vào nh ng khu v c riêng bi t, có ni m tin tôn giáo c c đoan, tuân theo giáo đ i u t o n n m t xã h i cách bi t đi đ n quá khích. H không đi làm, ng i nhà nghiên c u kinh đ i n và nh n tr c p xã h i ho c tr giúp t tôn giáo và làm tình vào m i ngày th Sáu. Khách l di chuy n xe trong khu v c Do Thái Orthodox vào ngày l có th b ném đá.

B c ra đ ng, h luôn m c b Âu ph c đen, đ tóc và râu dài, đ u luôn đ i nón đen, m i ngày c u nguy n 3 l n. Ng i tr Do Thái Othordox không bu c ph i đi lính quân đ ch nh các công dân khác, nh ng h có th tình nguy n đi lính n u mu n. V i dân s chi m kho ng 20% trong s c dân chính g c Do Thái. Nh ng h có nhi u th l c, nh h ng chính tr so v i các nhóm khác.

Th ch chính tr Do Thái th hi n trên s c t c, quy n l i c a nh ng ng i có g c Do Thái. Mu n đ c g i là ng i g c Do Thái chính th ng (Jew), ng i ta ph i ch ng minh và đ c xác nh n c 2 cha m ph i là g c Do Thái nguyên th y. Nh ng ng i khác, không ch ng minh đ c ngu n g c này, hay ch có cha ho c m là “Jew” ch là công dân n c Do Thái. S phân bi t ngu n g c đã t o nên khá nhi u m u thu n trong xã h i ng i “Jew”, n u không mu n nói là k th gi a các ng i Do Thái v i nhau. Ng i Do Thái chính th ng không a ng i Do Thái g c Nga và ng i Do thái g c Ethiopia đ c xem là công dân h ng 2 trong xã h i c a h .

Th ch chính tr Do Thái g n nh Anh Qu c hay Nh t b n. Qu c h i (Knesset - Parliament) s ch n T ng th ng v i đa s dân bi u ch p nh n, có nhi m k 7 năm và m t nhi m k duy nh t. Ch c v t ng th ng có tính cách t ng tr ng. Quy n hành th c s n m trong tay c a v th t ng cũng do Qu c h i b u ra.

Th ch chính tr Do Thái t ng đ i khó hi u ngay đ i v i dân Do Thái. Ph n l n dân Do Thái không bi t chính xác có bao nhiêu đ ng phái chính tr . Các chính đ ng Kadima, Labor, Shar, Likud, National Union đang chi m nhi u gh nh t trong qu c h i Do Thái và 10 đ ng khác có m t trong qu c h i.

Có 4 năm có cuộc tổng tuyển cử để chọn 120 vị dân biểu. Khác với Hoa Kỳ, cử tri chọn người đi diến cho dân theo từng vùng. Tại Do thái, đảng chính trị nắm vai trò chính yếu, cử tri bỏ phiếu cho đảng, đảng nào nhận được nhiều phiếu nhất sẽ chiếm nhiều ghế trong quốc hội. Đảng sẽ chia ghế dân biểu cho đảng viên dựa vào bảng xếp hạng theo thứ tự của đảng. Thứ tự này dựa vào khả năng, thành tích, thế lực của mỗi đảng viên.

Khi quốc hội bắt đầu nhóm họp, dân biểu sẽ quyết định ai làm Tổng thống. Dù đảng chiếm nhiều ghế trong quốc hội, cũng chưa đủ để bầu ra một vị thủ chính trị cho Tổng thống hay Thủ tướng. Nếu không chiếm quá bán ghế dân biểu, đảng thắng phải liên hiệp với các đảng khác để chọn ra các chức tổng thống và thủ tướng. Dĩ nhiên đảng chiếm đa số trong quốc hội phải thắng trong nhóm ng m t s quy n l i cho đ nh đ ng trong liên minh chính trị .

Vào tháng 3 năm 2007, ông Shimon Peres, đã 2 lần làm thủ tướng Do Thái với hơn 30 năm kinh nghiệm chỉ trong chính trị, trong thời gian này ông đã đi diến cho 5 đảng khác nhau. Ông thuộc đảng Lao Động (Cộng tiến như đảng Dân chủ Hoa Kỳ) và trước bầu cử ông đã rời đảng Lao động tham gia vào đảng Kadima đảng hợp Thủ tướng Ariel Sharon. Đảng Kadima đã chiếm được 28 ghế trong quốc hội, có số phiếu cao nhất trong kỳ tổng tuyển cử, và đã được quốc hội tín nhiệm trở thành Tổng thống Do Thái. Ông Ehud Olmert, cựu thủ lĩnh đảng Kadima là thủ tướng lâm thời từ tháng Giêng 2006 thay thế Thủ tướng Ariel Sharon lâm thời nh. Đảng Kadima thắng dựa số trong kỳ bầu cử tháng 3, 2006, Ông Olmert tiếp tục làm thủ tướng. Tuy nhiên đến tháng 7 năm 2008, ông Olmert tuyên bố rời khỏi đảng Kadima vì có d l n ông dính dáng đến ti n b c lem nhem. Ngoài trở ng đ ng nh m Tzipi Livni đ c tín nhiệm để tiếp nối các m i. Tuy nhiên bà Livni đã thất bại không liên hiệp với nh ng đ ng phái khác, nên bà đã phải yêu cầu có cuộc tuyển cử mới vào trung tuần tháng 2 năm 2009.

Trong buổi thảo luận về thủ tướng chính trị Do Thái với Giáo sư Reuven Hazan của Khoa Học Chính Trị thuộc Đại học Hebrew tại Jerusalem, một vài dân cư California cho rằng hệ thống chính trị tại Do Thái có quá nhiều đảng phái, thay đổi từ đảng này qua đảng khác và nhiều biến động trở nên phức tạp. Giáo sư Hazan đã không đồng ý với nhận xét này. Ông cho rằng Hoa Kỳ và Do Thái có 2 thể chế chính trị khác nhau. Ông ví 2 nước như hai đối thủ thao, Hoa Kỳ ưa thích môn Đấm Cú và Do Thái ưa thích môn Túc Cú. Cuộc đấu là đối bóng, nhưng mỗi đối theo một luật chơi khác nhau, Ông kết luận rằng, chế độ chính trị Do Thái có phức tạp, nhiều đảng phái, nhưng hệ thống này thể hiện được tình xã hội phức tạp của Do Thái.

Trong chiến tranh cuộc chiến sung đột đang bùng nổ tại dải đất Gaza, đảng Likud (một đảng bảo thủ như Đảng Cộng Hòa của Hoa Kỳ), với chủ trương vận toàn lãnh thổ Do Thái có nhiều tri n v ng th ng th và ông Biyamin Netanyahu có nhiều cơ hội trở thành thủ tướng Do

Thái v i ch tr ng c ng r n không tr l i đ t đại cho ng i Palestime và các n c láng gi ng Á R p đã chi m đóng trong chi n tranh 6 ngày vào năm 1967.

Ngày ngh cu i tu n cũng khác th ng Do Thái. H ngh vào ngày th Sáu và th B y. Còn ngày Ch nh t c a chúng ta là ngày th Hai c a Do Thái.

Đ n Jerusalem vào ngày th Sáu t c là th B y c a chúng ta, đ c g i là “sabbath” (ngày ngh). Chúng tôi c trú t i khách s n Inball c a ng i Do thái Orthodox làm ch . Dân bi u Tr n Thái Văn cho bi t th i gian đó anh còn là ph tá cho Th ng ngh sĩ Ti u bang Ed Royce, đã cùng anh Nam L c t m trú t i khách s n này trong chuy n vi ng thăm thi n chí Do Thái vào kho ng 20 năm v tr c.

Ngày cu i tu n, ng i theo đ o Do Thái Orthodox hoàn toàn ngh ng i đ th ph ng th ng đ , xum h p gia đình. H không n u n ng, kiêng ăn th t, không xem truy n hình gi i trí, không đ c báo, th m chí nh u ng i còn không b t đ i n ho c làm b t c công vi c gì trong nhà, nh ng vi c làm tình đ c khuy n khích.

Chi c thang máy đ a chúng tôi lên l u đ v phòng, đã ng ng l i m i t ng l u, t m c a, t đóng c a đ nh c nh m i ng i v ni m tin tôn giáo c a ng i Do Thái Orthodox, ngày ngh không đ c làm vi c.

Bu i sáng hôm ăn sáng cu i tu n, khách s n không n u n ng, th c ăn sáng cho khách đ c s a so n đ n ra phòng ăn t t i th Năm.

Bu i t i, chúng tôi đ c m i ăn t i “Sabbath Diner” t i m t ngôi nhà c Beir Shalom xây c t h n 100 năm qua. Ch căn nhà c này là m t lu t s n i ti ng c a Jerusalem, ông đã v h u , c ng hi n n i này đ ti p khách quý đ n thăm Do Thái. Chúng tôi đã đ c gi i thi u xem căn phòng l ch s , n i c Th Lãnh Yassar Arafat đã th o lu n k ho ch hòa bình v i c u ông Sharom Peres, th i gian đó ông là Th t ng Do Thái.

B a ăn t i Shabbath là m t t p t c c a ng i vào ngày th Sáu (t c th B y c a chúng ta), gia đình th ng ng i ăn t i đ c kinh c u nguy n, hàn huyên tâm s trong gia đình. Ch nhà đã đ i chúng tôi nh u món ăn c truy n. Ông cho bi t th c ăn c a ng i Do Thái th ng là món ăn c a ng i du m c, nghèo và gi n đ . Ph n l n b a ăn là rau, hoa qu , r t ít th t cá. Quen ăn

các món Vi t, Thái ho c Trung hoa, th c ăn c truy n Do Thái th t gi n di, t o cho ng i th ng th c l n đ u nhi u k ni m đáng ghi nh .